

بسمه تعالی

جزوه عربی ویژه امتحانات نهایی

1400



تجربی ریاضی و فیزیک

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

توصیه طراح : دانش آموزان عزیز بعد از مطالعه جزوه پیش رو نمونه سوالات پیوست جزوه را نیز بررسی کنید.

بررسی لغات کتاب درسی

أَحْضَرَ : حاضر کرد، آورد	آبر : روشن کن	أَقِمَّ وَجْهَكَ : روی بیاور
أَغْنَى : مرا یاری کن	مَرَّ : گذر کرد	حَمَلَ : حمل کرد
تَبِعَ : تعقیب کرد	التَّجَنَّبَ : دوری کردن	خَرَّقَ : سوزاند
خَدَّوْا : بگیرید	عَقَلَ : خردورزی کرد	عَلَّقَ : آویخت
كَسَّرَ : شکست	كُونُوا : باشید	مَائِلِي : آنچه می آید
المَكْسُورَ : شکسته	إِدْعَى : ادعا کرد	اذْجَاءَ : ناکهان آمد
أَنْكِرَ : ناشناخته شمرد	أَلَمَ : به درر آورد	أَذْنَبَ : گناه کرد
إِشْتَأَقَ : مشتاق شد	تَعَبَّدَ : عبادت کرد	أَطْلَقَ : رها کرد
بَلَّغَ : بلعید	إِنْتَصَرَ : پیروز شد	التَّحَدِيدَ : محدود کردن
المَقْطُلَ : خراب شده	لَا تَهِنُوا : سست نشوید	رَحَلَ : کوچ کرد
لَجَأَ إِلَى : به پناه برد	يُوتُونَ : میدهند	أَغْنَى : بی نیاز گردانید
أَضَافَ : اضافه کرد	الامْتَعَ : محدود کردن	صَاقَ : تنگ شد
غَلَا : گران شد	رَخَّصَ : ارزان شد	تَفَرَّدَ : نافرمانی کرد
نَصَبَ : نصب کرد	فَدَحَ : استود وزشی عَصْرَ	طَافَ : طواف کرد
الطَّيْرَانَ : پرواز کردن	إِحْمِنِي : از من نگهداری کن	تَأَكَّدَ : تأکید کرد، مطمئن شد
النَّقُوشَ : کنده کاری ها	إِسْقَمَ الْحَجَرُ : سنگ را مسح کرد	اغْنَاهُ عَنْهُ : او را از آن بی نیاز کرد
رَغَبَ فِيهِ : به آن علاقه مند شد	الشَّعَائِرَ : مراسم	القران : خواندن
الاصْنَامَ : بت ها	المَشْهَدَ : صحفه	انطوى : به هم پیچیده شد

الأنشودة : سرود	الإنشراح : شادمانی	البعث : رستاخیز
لمتالی : بی در پی	الثانویه : دبیرستان	الحنیف : یکتاپرست
سیوی : به جز	السدی : پوچ و بیوده	سیره : روش، کردار
الشعائر : مراسم	الصراع : کشمکش	الطین : گِل
العظم : استخوان	العصب : پی	القران : خواندن
الفاس : تبر	الکتف : شانه	القربین : قربانی ها
المجیب : برآورنده	المفسده : مایه تباهی	الوطاه : جای پا، کام
الاحلام : رویاها	بئی : پسر کم	آماه : ای مادرم
التفاز : تلویزیون	الجراره : تراکتور	جوله علمیه : گردش علمی
الخيام : چادرها	الهواه : علاقه مندان	الموقف : ایستگاه
الفرائس : شکارها	المَرَعَب : ترسناک	المصادر : منابع
الجاف : خشک	الوائق : مطمئن	التقی : پرهیزگار
الظروف : شرایط	الجفاف : خشکی	الجدیر : شایسته
الخشیه : ترس، پروا	الصّحفی : روزنامه نگار	الکتاب : نویسندگان
الدارجه : عامیانه	بیتما : درحالی که	الجلّ : بیرون احرام
الغلاف : پوشش	الشدائد : سختی ها	طاف : طواف کرد
العاصمه : پایتخت	اللّیم : فرومایه	البطحاء: دشت مکه
البنیان المرصوص: ساختمان استوار	رمی الجمرات: پرتاب ریگ ها	سمکه السهم: ماهی تیرانداز

الموقف التصليح للسيارات: تعميرگاه خودرو	التار : خانه	لم تُضعَف : ضعیف نکرد
--	--------------	-----------------------

برسی کلمات متضاد

أطلق (آزاد کرد) # أسر (اسیر کرد)	الارجل (پاها) # الأيدي (دست ها)
الأكثر (بیشتر) # الأقل (کمتر)	الدخول (داخل شدن) # الخروج (خارج شدن)
العشر (سختی) # اليسر (آسانی)	القصير (کوتاهی) # الطويل (طولانی)
المومن (باایمان) # الكافر (کافر)	المتواضع (فروتن) # المتكبر (مغرور)
الكریم (بزرگوار) # لثیم (پست)	تعال (بیا) # اذهب (برو)
السائل (سوال کننده) # المجيب (پاسخ دهنده)	السهوله (آسانی) # الصعوبه (سختی ها)
القبيح (زشت) # الجميل (زیبا)	وَجَدت (یافتم) # فَقَدت (گم کرد)
القوى (نیرومند) # الضعيف (ناتوان)	يَجذب (جذب میکند) # يَدفع (دفع میکند)
حَدَد (محدود کرد) # بَسَط (گسترش داد)	يَزيد (می افزاید) # يَقل (میکاهد)
نَجَح (پیروز شد) # فِئِل (شکست خورد)	العدوان (دشمنی) # الحُب الود (دوستی)
ضاق (تنگ شد) # اتسع (فراخ شد)	غلا (گران شد) # رخص (ارزان شد)
الحي (زنده) # الميت (مرده)	العظم (دانش) # الجهل (نادانی)
الحياه (زندگی) # الموت (مرگ)	العدم (نیستی) # الوجود (هستی)
جلس (نشست) # قام (برخواست)	يركب (سوار میشود) # نزل (پیاده میشود)
بكي (گریست) # ضحك (خندید)	الماضي (گذشته) # المستقبل (آینده)
المسرور (خوشحال) # المحزون (اندوهگین)	الشاب (جوان) # العجوز (پیر)
اتصل (پیوست) # انفصل (جداشد)	جر (کشید) # دفع (هل داد)
الأعلى (بالتر، بالاترین) # الأسفل (پایین تر)	يوتون (میدهند) # ياخذون (میکیرند)

ذکر (به یاد آورد) # نَسِيَ (فراموش کرد)	الأَجْمَل (زیباتر) # الأَقْبَح (زشت تر)
العافیة (سلامتی) # المرض، الداء (بیماری)	يَنْجَحُ (پیروز میشود) # يَفْشِلُ (شکست میخورد)
إملاً (پُرکرد) # أفرغَ (خالی کرد)	العزّه (گران قدری) # الذله (خواری)
الحقّي (پنهان) # الواضح (آشکار)	التَّجَنُّب (دوری گزیدن) # التَّقَرُّب (نزدیک شدن)
النِّزاع (درگیری) # السِّلم (صلح، آشتی)	بَدَأَ (شروع کرد) # خَتَمَ (پایان داد)
الحار (گرم) # بارد (سرد)	نام (خوابید) # استيقظ (بیدار شد)
النور (روشنایی) # الظلمه (تاریکی)	أَخَذَ (گرفت) # أعطى (داد)
ظهور (آشکار شد) # إختفاء (پنهان شد)	داء (بیماری) # شفاء (درمان)

برسی کلمات مترادف*

جَهَزَ = أَظْهَرَ (اشکار کرد)	جَلَسَ = قَعَدَ (نشست)	الأُسْرَه = العايله (خانواده)
العام = السّته (سال)	المُقَدَّس = المَطْهَر (پاک)	أَدَّى = فَعَلَ (انجام داد)
المسابقه = المباراه (مسابقه)	المُنْفَرِح = المشاهد (بیننده)	زَهَّقَ = هَلَكَ (نابود شد)
القَدِيم = العتيق (قدیمی)	إِهْتِمَام = التَّوْجِه (توجه کردن)	يَحْسَبُ = يَظُنُّ (گمان میکند)
يَقُولُ = يُحَدِّثُ (سخن میگوید)	رَأْي = شاهِدَ (مشاهده کرد)	الصَّيْد = الفَرِيْسَه (شکار)
نَشَأَ = نَمَأَ (پرورش یافت)	القِيَاس = المعيار (ملاک)	التَّهَائِم = الدوات (چارپایان)
أَكَلَ = طَعِمَ (خورد)	صَعَدَ = عَلَا (بالافت)	الحِزْب = الفَرِيق (دسته، گروه)
أَلْجِهَاز = الأَدَه = الاله (ابزار)	كَذَالِك = أَيْضاً (همچنین)	الزَّائِد = الإِضَافَه (اضافی)
أَجِبُ = أَوْدُ (دوست دارم)	الْعِيُون = الأَبْصَار (دیدگان)	السَّطْر = الحِطُّ (خط)
العزیز = حَبِيب (عزیز، دوست)	البیت = الدار = المَنْزِل (خانه)	إِسْتِطَاعَ = قَدَرَ (توانست)
الطَّرِيق = السَّبِيل = الصَّرَاط (راه)	يَتَرَكُ = يَطْلُقُ (رها میکند)	يُبَيِّنُ = يُوَضِّحُ (روشن میکند)

السيرة = الطريقة (راه، روش)	يَنْقِصُ = يَقِلُّ (کم میشود)	الوالد = الأم (مادر)
فَاضٍ = إِمْتِلَاءٌ (پرشد)	يَغْفِرُ = يَعْفُو (میبخشد)	تَنَاوَلُ = أَكَلَ (خوردن)
النَّصْرُ = الْمُسَاعَدَةُ (یاری کردن)	الْأَوْضَاعُ = الْأَحْوَالُ (حالت ها)	الْأَكْرَامُ = الْجَلَالُ (بزرگداشت)
المُجِدُّ = السَّاعِي (کوشا، تلاشگر)	الْقِيَاسُ = الْمَعْيَارُ (ملاک، معیار)	التَّهَائِمُ = الدَّوَاتُ (چارپایان)
أَكَلَ = طَعِمَ (خورد)	السِّعْرُ = الْقِيَمَةُ (ارزش، بها)	الْوَائِقُ = الْمُطْمَئِنُّ (مطمئن)
الزُّمْلَا = الْأَصْدِقَاءُ (دوستان)	الشَّدِيدُ = الصَّعُوبَةُ (سختی)	ظَنُّ = حَسَبٌ (گمان کرد)
تَحَدَّثَ = تَكَلَّمَ (سخن گفت)	الْقَرْيَةُ = الرَّيفُ (روستا)	تَجَنَّبَ = ابْتَعَدَ (دوری کرد)
نَصَرَ = سَاعَدَ (یاری کرد)	يُنْقِذُ = يُخَلِّصُ (نجات میدهد)	الْبُنْيَانُ = الْقَاعِدَةُ (اساس)
إِخْتَبَرَ = إِمْتَحِنَ (امتحان کرد)	حَسَبٌ = طَبَقٌ = وَفَقًا (براساس)	الْبَاسُ = الثَّوْبُ (لباس)
الْجِهَادُ = الْقِتَالُ (مبارزه)	الْبَاسُ = الثَّوْبُ (لباس)	العَافِيَةُ = الصِّحَّةُ (سلامتی)
التَّقْوِيمُ = الْأَعْطَاءُ (بخشیدن)	عَرَفَ = دَرِكَ = فَهِمَ (فهمید)	أَرْسَلَ = بَعَثَ (فرستاد)
الشُّعْبُ = النَّاسُ = الْأُمَّةُ (مردم)	الْأَنْبِيَاءُ = الرُّسُلُ (پیامبران)	الطَّعَامُ = الْغِذَاءُ (خوراک، غذا)
أَتَى = جَاءَ (آمد)	أَعَانَ = نَصَرَ = سَاعَدَ (کمک کرد)	السَّاحَةُ = الْمَيْدَانُ (میدان)
الْمَقَرُّ = الْمَحَلُّ = (جا، مکان)	الْبُسْتَانُ = الْحَدِيقَةُ (باغ)	آتٍ = أَعْطَى (بخش، عطا کن)
الكِسَاءُ = الثَّوْبُ (لباس، جامه)	الْوَفُورُ = الْإِنْكَارُ (فراوانی)	الكِسَاءُ = الثَّوْبُ (لباس، جامه)
آتٍ = أَعْطَى (بخش، عطا کن)	الصِّرَاعُ = النِّزَاعُ (درگیری)	مُطْمَئِنٌّ = وَائِقٌ
المُخْتَصِرُ = المَوْجِزُ (خلاصه)	الْجَمَاعَةُ = الْأُمَّةُ (گروه)	إِسْتَنْصَرَ = إِسْتَنْصَرَ (یاری خواست)

برسی جمع های مکسر*

الآثار «الامر» نشانه	الآلهة «الهته» خدا، معبود	الآيات «البيت» خانه
الاحاديث «حديث» سخن	الاديان «دين» آيين	الأصنام «صنم» بت
الاعياد «عيد» عيد	الأعضاء «عضو» بخش، جزء	الاقوام «قوم» گروه
الأم «الامه» اُمت	الانبياء «النبي» پيامبر	البلاد «بلد» شهر
الحروف «حرف» حرف	التماثيل «التمثال» مجسمه	الجهات «الجهته» سمت
الدروس «الدرس» درس	العباد «العبد» بنده	السجون «السجن» زندان
الشعوب «الشعب» ملت	الشُرور «الشُر» بدی	السياح «السائح» گردشگر
الشعرا «الشاعر» شاعر	المطائم «المطعم» رستوران	الفراخ «الفرخ» جوجه
العظام «العظم» استخوان	الشعائر «الشعيرة» آيين مذهبي	الأغنياء «القنى» بی نیاز
القرايين «القربان» قربان	الشدايد «الشديده» سختی	الجمل «الجملة» جمله
العصور «العصر» دوره، روزگار	الأحكام «الحكم» داوری	الارجل «الرجل» پا
الشدايد «الشديده» سختی	الاولاد «الوالد» پسر	الحجاج «الحاج» حاجی
العقال «العامل» کارگر	الزملاء «الزميل» دوست	الأوصاف «الوصف» ویژگی
الأطعمه «الطعام» غذا	الأحوال «الحال» چگونگی	الققم «القمه» اوج، قله
الأصنام «الصنم» دندان	الاسماء «الاسم» نام	الترسوم «الترسم» نقاشی
الأصدقاء «الصديق» دوست	العباد «العبد» بنده	الفراخ «الفرخ» جوجه
القواعد «القاعده» اساس	المساكين «المسكين» فقير	النقوش «النقش» نگاره

الاحكام»الحكم» داوری	الاقوال»القول» سخن	الاولاد»الوالد» پسر
المناسك»المنسك» آیین	القرايس»الفريسه» شكار	الخيام»الخيمه» چادر

ترجمه

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ إِلَّا ابْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ	پس همه فرشتگان با هم سجده کردند جز ابلیس که تکبر ورزید و از کافران شد.
تَجْتَدُ الْأُمُّ لِتَرْبِيتِ أَوْلَادِهَا اجْتِهَادًا بِالْفَاءِ اجاب المدير : لا طالب هنا	مادر برای تربیت فرزندانش بسیار تلاش میکند مدیر پاسخ داد: هیچ دانش آموزی اینجا نیست
لا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا نَزَلَ الْمَلَائِكَةُ نَزِيلًا	جز آنچه به ما آموخته ای ، هیچ دانشی نداریم فرشتگان قطعاً فرود آورده شدند
فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ يُشَجِّعُ الْمُتَفَرِّجُونَ فَرِيْقَهُمُ الْفَائِزُ فَرِحِينَ	این روز رستاخیز است ولی شما نمیدانستید تماشاگران تیم برنده شان را با خوشحالی تشویق میکنند
إِنِّهَا تُطْلِقُ قَطْرَاتِ الْمَاءِ مُتتَالِيَةً مِنْ فَمِهَا إِلَى الْهَوَاءِ بِقُوَّةِ نُشْبِهِ إِطْلَاقِ السَّهْمِ	او قطره های آب را پی در پی با قدرتی شبیه پرتاب تیر از دهانش به طرف هوا میکند
أَعْتَقِدُ أَنَّ الْفِكْرَةَ الْوَاحِدَةَ إِذَا طَرَحَهَا أَلْفُ كَاتِبٍ أَصْبَحَتْ أَلْفَ فِكْرَةٍ	من معتقدم که یک اندیشه را اگر هزار نویسنده مطرح کنند هزار اندیشه میشود
عِنْدَمَا تَكْبُرُ فِرَاحُهُ، يُرِيدُ مِنْهَا أَنْ تَقْفِرَ مِنْ عُسْهِهَا المرتفع	هنگامی که جوجه هایش بزرگ میشوند از آن ها میخواهد که از لانه پندشان پرنده
رَبِّ كِتَابٍ يَتَّصِفُهُ قَارِيَةٌ ؛ فَيُوَيِّزُ فِي نَفْسِهِ تَأْثِيرًا عَمِيقًا يَظْهَرُ فِي آرَائِهِ	چه بسا کتابی که خواننده آن، آن را ورق میزند و در وجودش عمیقاً تأثیر میگذارد [به طوری] که در اندیشه هایش آشکار میشود
نَوْعٌ مِنَ السَّمَكِ يَدْفِنُ نَفْسَهُ تَحْتَ الطِّينِ حَتَّى عُسْهُ فَوْقَ الْجِبَالِ بَعِيدًا عَنِ الْمُفْتَرِسِينَ	نوعی از ماهی خودش را زیر گل دفن می کند و کافر می گوید: ای کاش من خاک بودم

سست نشوید و غمگین نباشید در حالیکه شما برترید	و لا تهنو و لا تحزنوا و انتم الاعلون
زرافه لال است و تازهای صوتی ندارد	الزرافة بكما لیسست لها اخبال صوتیه
و من را در درس هایم و انجام تکالیف یاری کن	و اعنی فی دروسی و اداء الواجبات
و از این گفته تو که این کیست؟ زیان رساننده بدو نیست عرب و غیر عرب کسی را که تو انکار کردی	ولیس قولک: من هذا؟ بضایره العرب تعرف من انکرت و العجم و العرب
میشناسند	
مردم شروع به پچ پچ کردند: قطعاً بت سخن نمیگوید و ابراهیم قصد مسخره کردن بت های ما را دارد	بدا القوم یتها مسون: لن الصنم لا یتکلم و یقصد ابراهیم الاستهزاء باصنامنا
هنگامی که این پرنده از فریب دشمن و نجات جوجه هایش مطمئن میشود پرواز میکند	عندما یتأكد الطائر من خداع العدو و انقاذ فراخه، یطیر
بی گمان ما قرآن را به زبان عربی قرار دادیم امید است شما خردورزی کنید	انا جعلناه قرآناً عربياً لعلکم تعقلون
مردم یک امت بودند پس خداوند پیامبران را بشارت دهنده فرستاد	کان الناس أمة واحدة فبعث الله النبيين المبشرين
همانا انسان در زیان است به جز کسانی که ایمان آوردند	لن الانسان لفي خسر الا الذين آمنوا
همانا ما قرآن را بر تو، بدون شک نازل کردیم	انا نحن نزلنا عليك القرآن تنزیلاً
آن کتاب هیچ شکی در آن نیست هدایتی برای پرهیزگاران است	ذالك الكتاب لا ريب فيه هدى للمتقين
انسان به طبیعت در فعالیتهايش بسیار ستم کرد	ظلم الانسان الطبيعة فی نشاطاته ظلماً كثيراً
آیا میدانی زرافه لال است، تارهای صوتی ندارد؟	هل تعلم ان الزرافة بكما لیسست لها اخبال صوتیه
آیا انسان می پندارد که بیهوده رها می شود	أیحسب الانسان ان یترك سدى
هرچیزی هنگامی که زیاد شود ارزان می شود به جز ادب	كل شیء یرخص اذا کثر الا الادب

این ماهی دوست دارد که شکارهای زنده را بخورد	هذه السمكة تُحبُّ ان تأكلَ الفرائسَ الحيَّة
گفتند او را بسوزانید و خدایانتان را یاری کنید	قالوا حرقوه و انصروا الهتكم
هیچ خیري در گفتاري نیست مگر این که همراه عمل باشد	لا خيرَ في قول الآ معَ الفعلِ
هیچ دینی برای کسی که هیچ عهدي ندارد، نیست	لا دينَ لمن لا عهدَ له
خداوند موفقیت را بخت و نصیب من در زندگی قرار میدهد	يَجعلُ اللهَ التوفيقَ حظي ونصيبی في الحياه
کشاورز را دیدم در حالی که محصول را جمع می کرد	رأيتُ الفلاحَ و هو يجمعُ المحصولَ:
و نفسم را بی گناه نمی شمارم زیرا نفسم بسیار دستور دهنده است	وما أبرئُ نفسي لئن النفسَ لاماره بالسوء
قرآن کریم از روش (سیره) پیامبران با ما سخن گفت گفته است	و قد حَدَّثنا القرآنُ الكريمُ عن سيرتِ الأنبياءِ
همانا از سنت (پیامبر) آن است که شخص با مهمانش تا در خانه برود	لئن من السنَّةِ ان يخرجَ الرَّجُلُ معَ ضيفه الى بابِ الدارِ
نباید تورا ناراحت کند زیرا ارجمندی همه از آن خداست	ولا يحزنك قولهم لئن العزتُ لله جميعاً : وگفتارشان
زندگی دنیا جز بازیچه و سرگرمی نیست	ما الحياتُ الدنيا الا لعبٌ و لهو
حق را از اهل باطل بگیرد و (ولی) باطل را از اهل حق بگیرد	خذوا الحقَّ من اهلِ الباطلِ ولا تأخذوا الباطلَ من اهلِ الحقِّ
انسان دانا در هر موضوعی خوراکي فکري می یابد	الانسانُ العاقلُ يجدُ غذاءَ فكرياً في كلِّ موضوع
ای مردم پروردگارتان را که شما را افرید عبادت کنید	يا ايها الناس اعبدوا ربكم الذي خلقكم
پرنده در برابر حیوان درنده (شکارچی) وانمود میکند که بالش شکسته است	يتظاهرُ الطائرُ امامَ الحيوانِ المفترسِ بانَّ جناحه مكسورٌ
و نفسم را بی گناه نمی شمارم زیرا نفسم بسیار دستور دهنده است	وما أبرئُ نفسي لئن النفسَ لاماره بالسوء

<p>کسانی که نادان را دانا میکنند اینان نزده فرستاده خدا برترند</p>	<p>الَّذِينَ يُفْقَهُونَ الْجَاهِلَ هَوْلًا أَفْضَلُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ</p>
<p>خاطراتان از حج چیست؟ چادرهای حاجیان را به یاد می آورم؟</p>	<p>مَا هِيَ ذِكْرِيَاكُمْ عَنِ الْحَجِّ؟ اَتَذْكُرُ خِيَامَ الْحُجَّاجِ</p>
<p>حکایت میشود که کشاورزی مزرعه‌های بزرگ داشت که در آن سبزیجات بود</p>	<p>يُحْكِي لَنْ مَزَارِعَا كَانَتْ لَهُ مَزْرَعَةٌ كَبِيرَةٌ فِيهَا خَضِرَاوَاتٌ</p>
<p>مرد نهال گردویی میکاشت و آرزو داشت (میداشت) که زمانی طولانی زندگی کند</p>	<p>كَانَ الرَّجُلُ يَغْرِسُ فَسَيْلَتَ جَوْزٍ وَ يَأْمُلُ أَنْ يَعِيشَ زَمَانًا طَوِيلًا</p>
<p>گردشگران در سالن فرودگاه حاضر شدند ولی راهنما حاضر نشدند</p>	<p>حَضَرَ السِّيَاحُ فِي قَاعِهِ الْمَطَارِ لَكِنَّ الدَّلِيلَ لَمْ يَحْضُرْ</p>
<p>اولین آیات قرآن در غار حرا بر پیامبر نازل شد</p>	<p>أُولَى آيَاتِ الْقُرْآنِ نَزَلَتْ عَلَى النَّبِيِّ فِي غَارِ حِرَاءٍ</p>
<p>پرنده ای وجود دارد که "برناکل" مینامند او لانه اش را بر فراز کوه‌هایی مرتفع میسازد</p>	<p>هُنَاكَ طَائِرٌ يُسَمَّى "بِرْنَاكَل" يَعْنِي عُشَّهُ فَوْقَ جِبَالٍ مُرْتَفِعَةٍ</p>
<p>اعضای خانواده مشتاقانه رو به روی تلویزیون نشستند، حجاج را در فرودگاه مشاهده می کنند</p>	<p>جَلَسَ أَعْضَاءُ الْأُسْرَةِ أَمَامَ التَّفَازِ الْمَشْتَاقِينَ، يُشَاهِدُونَ الْحُجَّاجَ فِي الْمَطَارِ</p>
<p>ماشین آنها را با تراکتور کشید و آن را به تعمیرگاه خود برد</p>	<p>جَرَّ سَيَّارَتَهُمْ بِالْجَزَارَتِ وَ أَخَذَهَا إِلَى مَوْقِفِ تَصْلِيحِ السِّيَّارَاتِ</p>

قواعد

حروف مشبه بالفعل

لَنْ : جمله پس از خود را تأکید میکند و به معنای "قطعاً، همانا، به درستی که، بی گمان ... " است و غالباً در اول جمله و بعد از "قَالَ" و مشتقات آن و گاهی اوقات برای تکیه کلام می آید و اگر در جمله ای "به غیر از آیات و احادیث" ترجمه نشد، اشکالی ندارد؛ به مثال های زیر توجه کنید!

لَنْ اللَّهُ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ : بی گمان خدا پاداش نیکوکاران را تباه نمی کند.

أَنَا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا : همانا ما قرآن را به زبان عربی قرار دادیم.

قَالَ لَنْ اللَّهُ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهْرٍ: گفت بی شک خداوند آزمایش کننده شما بوسیله رودخانه ای است.

و لَنْ اللَّهُ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ : و بی گمان خدا بر یاری آن ها تواناست.

أَنْ : به معنای " که " است و دو جمله را به هم پیوند میدهد که همان حرف ربط

فارسی است و غالباً در وسط جمله می آید. www.mxdan.ir

قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ : گفت میدانم که خدا بر هر چیزی تواناست

كَأَنَّ : به معنای گویی و مانند است و غالباً برای مانند سازی (تشبیه در زبان فارسی) به کار میرود.

كَأَنَّهَا الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ : آنان مانند یاقوت و مرجان اند.

كَانَ إِرْضَاءَ جَمِيعِ النَّاسِ غَايَةً لَا تُدْرَكُ : گویی خشنود ساختن همه مردم هدفی است که به دست نمی آید.

لَكِنَّ : به معنای " ولی، بلکه " برای استدراک(ینی رفع توهم از مخاطب) است و معمولاً حکم ماقبل آن با حکم مابعد آن فرق دارد.

مَا جَاءَنِي عَلَيَّ لَكِنَّ أَحْمَدَ جَاءَ : علی نزد من نیامد بلکه احمد آمد.

إِنَّ اللَّهَ لَنُو فَضِّلِ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ : بی گمان خدا دارای بخشش بر مردم است ولی بیشتر مردم سپاس گزاری نمیکنند.

فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ : این روز رستاخیز است ولی شما خودتان نمیدانستید.

فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ : این روز رستاخیز است ولی شما خودتان نمیدانستید.

لَيْتَ : برای تمنی و به معنای "کاش" و بیانگر امید و آرزوست و به صورت "يَالَيْتَ" هم به کار میرود.

و يَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تَرَابًا : و کافر میگوید ای کاش من خاک بودم.

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ : گفته شد به بهشت درآی گفت ای کاش قوم من بدانند.

لَعْلٌ : برای ترجی و به معنای " شاید، امید است " میباشد و در مورد امری ممکن و در
معنی امید به تحقق امری بکار میرود.

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ : بی گمان ما آن را قرانی به زبان عربی قرار دادیم
شاید (امید است) شما خردورزی کنید

لا تَدْرِي لَعْلَ اللَّهِ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَالِكَ أَمْرًا : نمدانی شاید خدا پس از این پیشامدی پدید



نکات:

فعل مضارع در جمله دارای "لیت" و "لعل" به صورت مضارع التزامی ترجمه میشود

لَيْتَ صَدِيقِي يَنْجَحُ فِي الْمَسَابَقَةِ : کاش دوستم در مسابقه پیروز شود

فَاذْكُرُوا آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ : پس نعمت های خدا را به یاد آورید شاید که رستگار

گروه آموزشی عصر

شوید.

www.my-dars.ir

فعل ماضی در جمله دارای "لیت" با توجه به جمله ترجمه میشود و غالباً آن را به صورت
ماضی استمراری و گاه به صورت ماضی بعید ترجمه میکنند

لَيْتَهَا وَجَدتَ طَرِيقَهَا إِلَى الْبَيْتِ : ای کاش او راهش را به سوی خانه پیدا میکرد

انواع لا

حرف جواب : لا به معنای نه در پاسخ به "هل" یا "آ" است

أَنْتَ مِنْ مَازَنْدِرَانَ؟ لَا أَنَا مِنْ كَلِسْتَانَ.

حرف عطف : لا به معنای "نه" که دو کلمه را به همدیگر ربط میدهد.

جَاءَ مُحَمَّدٌ لَا عَلِيٍّ : محمد آمد نه علی.

حرف نفی : بر سر فعل مضارع می آید به صورت مضارع اخباری منفی ترجمه می‌کردد و

در آخر فعل تغییری ایجاد نمیکند مانند: يَذْهَبُ : می‌رود « لَا يَذْهَبُ : نمی‌رود

حرف نهی : بر سر فعل مضارع می آید و به صورت نهی (امر منفی) ترجمه میشود و آخر

فعل را تغییر میدهد. مانند: تَذْهَبُ : می‌روی « لَا تَذْهَبُ : نرو

حرف نفی جنس : بر سر اسم می آید و آن اسم آل و یا تنوین نمی‌گیرید بلکه غالباً فتحه

می‌گیرید و حرف لا به معنی "هیچ نیست" یا "وجود ندارد" است.

لَا كُنَّا مِنْ الْقَنَاعَةِ : هیچ کجی بی نیازکننده تر از قناعت نیست.

لَا فَقْرَ أَشَدَّ مِنَ الْجَهْلِ : هیچ فقری سخت تر از نادانی نیست.

لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا : جز آنچه به ما آموختی هیچ دانشی نداریم.

حال : حال، وصفی است که حالت و چگونگی فاعل، مفعول، مبتدأ و... را هنگام وقوع فعل بیان میکند.

به حال در زبان فارسی قید حالت میگویند و کلمه ای که حالت آن بیان میشود و مرجع آن حالت است نیز "صاحب حال، ذوالحال" نام دارد که غالباً معرفه است

حال معمولاً به شکل اسم فاعل، مفعول یا بر وزن های "فَعیل، فَعِل" می آید

انواع حال:

حال در زبان عربی به دو شکل می آید؛ مفرد، جمله

الف) حال مفرد : اسم نکره ای است که انتهای آن یکی از این شکل ها می آید : أَ، ثَین، اتِ ِ، ینَ مانند

جاءَ مُحَمَّدٌ (صاحب حال؛ معرفه) مسروراً (حال) محمد با خوشحالی آمد.

رایتُ التلمیذین (صاحب حال؛ معرفه) ضاحکین (حال): دو دانش آموز را خندان

www.maydars.ir

خُلِقَ الإنسانُ (صاحب حال؛ معرفه) ضعيفاً (حال): انسان ضعیف آفریده شد

نکات :

طبق تعریف حال معمولاً به صورت اسم فاعل، اسم مفعول (ویا اسمی که معنی صفت ساده یا مطلق در فارسی میدهد، مثل: ضعیف، شاد،...) می آید؛ مانند: مَسْرُوراً، ضاحکین، ضعیفاً و... در مثال های بالا

طبق تعریف، حال (قید حالت) معمولاً حالت و چگونگی فاعل، مفعول، و نایب فاعل را بیان میکند و صاحب حال (مرجع حال) معمولاً معرفه است؛ مانند، مُحَمَّدٌ، التَّلْمِیذِیْنِ، الانسانُ و ... در مثال های بالا

منظور از "حال مفرد" در مقابل "حال جمله" است نه در مقابل "مثنی و جمع"؛ یعنی مَسْرُورَاتٍ، مُبَشِّرِین و ... هم "حال مفرد" به حساب می آیند

حال (قید حالت) با صاحب حال (مرجع قید حالت) از نظر تعداد (مفرد، مثنی، جمع بودن) و جنس (مذکر و مؤنث بودن) مطابقت دارد.

گروه آموزشی عصر

نمونه ↓

www.my-dars.ir

مفرد مذکر : وَصَلَ الْمُسَافِرُ إِلَى الْمَطَارِ مُتَأَخِّرًا : مسافر با تاخیر به فرودگاه رسید

مفرد مؤنث : وَصَلَتِ الْمَسَافِرَةُ إِلَى الْمَطَارِ مُتَأَخِّرَةً : مسافر با تاخیر به فرودگاه رسید

مثنی مذکر : وَصَلَ الْمُسَافِرَانِ إِلَى الْمَطَارِ مُتَأَخِّرِينَ : دو مسافر با تاخیر به فرودگاه

رسیدند.

حال مفرد با صاحب حال از نظر معرفه و نکره بودن یکسان نیست؛ یعنی حال نکره و صاحب حال، معرفه است اما صفت با موصوف از نظر معرفه نکره بودن با هم مطابقت دارند یعنی هردو یا معرفه یا نکره هستند و با همدیگر تشکیل یک ترکیب وصفی را می دهند؛ مانند:

رایثُ وِلْدًا (موصوف) مَسْرُورًا (صفت): پسر خوشحالی را دیدم

رایثُ الْوَلَدِ (صاحب حال؛ معرفه) مَسْرُورًا (حال نکره): پسر را خوشحال دیدم

رایثُ الْوَلَدِ (موصوف) الْمَسْرُورِ (صفت): پسر خوشحال را دیدم

ب) حال جمله اسمیه (این بخش از اهداف کتاب درسی نیست): اگر حال جمله اسمیه (مبتدا+خبر) باشد معمولاً بر سر جمله اسمیه حرف "وَ" می آید که بدان "واو حالیه" میگویند بیشتر اوقات بعد از واو حالیه معمولاً مبتدا، ضمیری است که از نظر تعداد و جنس به مرجع خود یعنی صاحب حال برمیگردد؛ مانند

لا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَ (واو حالیه) اَنْتُمْ (مبتدا) سُكَارَى (خبر؛ جمع سُكْرَانِ): در حالی که مست هستید نزدیک نماز نشوید

www.my-dars.ir

روش: واو با ضمیر حالیه

نکات

حال جمله را میتوان با کمک الفاظی مانند "درحالی که، درحالتی که و.." ترجمه نمود.
حال جزء ارکان اصلی جمله نیست یعنی اگر آن را حذف کنیم جمله از نظر معنی تغییر نمیکند

اگر فعل ماضی باشد و جمله حالیه حاوی فعل مضارع، جمله حالیه به صورت ماضی استمراری ترجمه میشود.

مثال: غَادَرَتِ الصَّفِّ وَ هِيَ تَشْكُرُ مُعَلِّمَتَهَا : و در حالی که از خانم معلمش تشکر میکرد کلاس را ترک نمود.

حال جمله فعلیه

گاهی حال، جمله اسمیه نیست بلکه با فعل شرو میشود و فعلیه است؛ مانند:
وَجَاءُوا آبَاهُمْ يَبْكُونَ (جمله حالیه): در حالی که میگریستند نزد پدرشان آمدند
ذَهَبَ التُّجَّارُ يَضْحَكُونَ : تاجران در حالی که میخندیدند رفتند

اسلوب الاستثناء

اگر بخواهیم کسی یا چیزی را از حکم کلی جمله خارج کنیم ان کس یا چیز را مستثنی و حکم کلی جمله را مستثنی منه میگویند (مستثنی: حکم جزئی، مستثنی منه: حکم کلی)؛ مانند

نَجَحَ الزُّمْلَاءُ فِي الْإِمْتِحَانِ إِلَّا هَشَامًا : هم کلاسی ها در امتحان موفق شدند به جز هشام

در این عبارت هشام از حکم کلی صادره برای "الزملاء" جدا شده است به "هشام" مستثنی و به "الزملاء" مستثنی منه میگویند.

ارکان استثنا

مستثنی (اسم مفعول از باب استفعال) به معنی جدا شده، بلافاصله بعد از **إلا** می آید،
حکم جزئی

نشانه های مستثنی : **ـَ، آ، هـ** در مفرد و جمع مکسر، **یَین** در اسم مثنی، **یَینَ** در جمع
مذکر سالم و **ات، اتِ، اتِ** در جمع مونث سالم

مستثنی منه (اسم مفعول از باب استفعال) : به معنی جدا شده از آن، با
فاصله یا بدون فاصله قبل از **إلا** می آید، حکم کلی

حرف استثنا " **إلا** " : بین مستثنی و مستثنی منه می آید؛ مانند

يَغْفِرُ (فعل) اللهُ (فاعل) الذُّنُوبَ (مفعول) إلا (ادات استثنا) الشِّرْكَ بِاللَّهِ

أُسلوبُ الحصر:

مای درس

حصر به وسیله " **إلا** " صورت میگیرد.

این اسلوب برای "اختصاص و حصر" و مانند استثنا است با این تفاوت که در

حصر "مستثنی منه" در جمله مذکور نیست و قبل از **إلا** جمله منفی می آید؛ مانند:

ما حَفِظَ القصيدةَ إلا كَاطِمٌ : فقط کاظم قصیده را حفظ کرد

نکات: اگر الّا در جمله ای باشد و قبل از ان نفی یا استفهام نیامده باشد (مفهوم جمله سوالی یا منفی نباشد) الّا ادات استسنا و جمله استسنائیه است نه حصریه؛ مانند

اِشْتَرَيْتُ اَنْوَاعَ الفَوَاكِهِ اِلَّا اَلْاَنَانَاسَ : انواع میوه بجز آناناس را خریدم

اگر بعد از " الّا " اسم یکی از علامت های " _ ، تنوین ضمه، ان، ثون " را داشته باشد " الّا " ادات حصر یا اختصاص است نه استسنا مانند

لَا يِيَّاسُ مِنْ رُوحِ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ (فاعل) الكافرون: فقط گروه بی ایمانان از رحمت خدا نومید میشوند.

اگر جمله قبل از الّا جمله کامل نباشد یعنی به فاعل، مفعول، مبتدا و خبر و .. نیاز داشته باشد " الّا " ادات حصر است؛ مانند:

وَمَا الْحَيَاةُ (مبتدا) الدُّنْيَا اِلَّا لَعِبٌ (خبر) و لَهْوٌ: زندگی دنیا تنها بازی و سرگرمی است

مفعول مطلق: (این بخش از حذفیات است ولیکن مطالعه ان خالی از لطف نیست)

مفعول مطلق مصدری است که غالباً از جنس، ریشه و باب فعل جمله اش میباشد و برای تأکید روی انجام فعل یا بیان نوع وقوع فعل بکار میرود

مفعول مطلق تأکیدی: مصدری با نشانه " اَهَّ " از جنس فعل جمله خود میباشد و برای تأکید روی وقوع فعل می آید

توجه: مفعول مطلق تأکیدی برای تأکید روی انجام شدن فعل است و با آوردن قید تأکید "حتماً، قطعاً، بی شک، بی گمان و .." بر سر فعل ترجمه میشود؛ مانند:

كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا : خدا با موسی قطعاً سخن گفت.

أذكروا الله ذكراً : خدا را حتماً یاد کنید.

مفعول مطلق نوعی (بیانی): مصدری با نشانه "أ، هـ، ـ" از جنس فعل جمله خود است و برای بیان نوع وقوع فعل به کار میرود

بعد از مفعول مطلق نوعی "صفت یا مضاف الیه" می آید. نشانه "أ، هـ، ـ"

توجه: در ترجمه مفعول مطلق نوعی که با صفت همراه است معمولاً مفعول مطلق ترجمه نمیشود بلکه صفت آن به صورت قیدی بر سر فعل ترجمه میشود مانند

أذكروا الله ذكراً كثيراً : خدا را بسیار یاد کنید

مای درس

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا : به زیبایی صبر کن
گروه آموزشی عصر

نشانه مفعول مطلق نوعی با صفت، "أ یا هـ" است

توجه: در ترجمه مفعول مطلق نوعی که با مضاف الیه همراه است از قید "مانند، همانند، چون، همچون و ..." استفاده میکنیم؛ مانند: اِسْتَفْعَرْتُ اللَّهَ اسْتِغْفَارًا

الصالحين : از خدا مانند درستکاران آمرزش خواستم

نشانه های مفعول مطلق نوعی با مضاف الیه، "ـ یا هـ" است.